

Független Magyarország

Egy szám
12
fillér

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Mátyás király-tér 8. szám.
Telefonszám: 164.

Felolvasó szerkesztő
DR. KNÉZY LEHEL.
Lapkiadó:
DR. BAJAI ERNŐ.

Előfizetési árak:
Havon negyedévre 8 pengő.
Vidékre negyedévre 9.60

Egy szám
12
fillér

Sivár,

létekbemutató volt az a kulturális bizottságunk ülése, amely minitárazott meg a bizottságunk lelki épülésére a nagybaracska iskoláról dr. De hoffer Szilárd megyei tisztifőorvos és még megdöbbentőbb volt az a sőtét tonus, amivel ráduplázott a főorvosnak keresztelne szavakkal előadott helyszíni vizsgálati jelentésére Brósztyel Gyula, a tanfelügyelőség kiküldötteje.

Miről is van itt szó? Arról, ami a magyar iskola-ügynek, helyesebben iskolázatlanságnak a rákfeneje, ami az analphabetizmus belterjes tényezője s ami a kulturálatlanság mesterséges előidézője. Kevés a tanító. Van olyan osztály, amelyben száz-száz diák zsúfolódik össze a magyar iskolai higiénia nagyobb dícsőségére.

Községi iskoláról van szó, amelyre nem szívesen költ a község, amely amúgy is szegény s így érthető, hogy a községnek a kultúra mindig mostohagyermek s hogy a tanítást, a lelki kulturális áldást fényűzésnek tekintik a falvakban.

Az iskola kupott, rozoga, rozszant: a padok szétmának már, olyan régiek. Egyébként is felhívott részére készülték, úgy hogy a kis diákoknak csak előregörnyedten lehet bennük helyet foglalni. És a kicsiny, szűk tantermekben egymás hegyén-hátán hangyaszűrséggel összehúzóvalva, kétrét görbült háttal a tuberkulózis bacillusokat már pötlőn, serdülő korukban szippantják magukba, lugozzák tüdejükbe a falusi apróságok, a produktív szines magyar jövő reményesei. Ami pedig a félreeső helyek számát illeti, az is kétségbeesítő akkor, amikor tudott dolog, hogy a vérhasjárvány, ami most de főcsojárvány szerűleg garázdálkodik Nagybaracska, a kizettek ujan terjed.

Riasztó volt a baracska helyzet fotográfiája, amint azt a bizottság elé tárta a főorvos, de éppen ilyen ijesztő volt az is, amit a tanfelügyelő mondott, aki feltárta, hogy a tanfelügyelőség már régóta követel rendet Nagybaracska iskolai ügyben. A község

azonban feltétele és makacs, sőt indolens a kulturációs munkával szemben. Igaz az, hogy a padok rozszak, hogy a félreeső helyeken nincs ajtó, hogy minden zúzott és foszladozó, de hát ennek az a magyarázata, hogy a község harcban áll a kántortanítóval, mert arra akarta kényszeríteni, hogy a tanító a saját költségén csináltasson új ajtókat a reparaáltassa a régiéket s renováltassa az iskolát. Sőt, amikor szigorú utasítást adott az emendálásokról gyors eszközöztetésre a községi előljártságot, akkor az azt jelentette vissza nemrégiben, hogy ezt el is végezte s most hőkegyen halja a tanfelügyelő a főorvos jelentéséből, hogy semmit sem csináltak meg. Ekkeserítő kulturális az,

hogy a község a tanítóra akarja tukmálni az iskola karbantartási költségeit, mert az neki érdeke, hogy olyan állapotban legyen, ahol taníthat, különben nem kap fizetést. De ugyancsak botránnyos állapot az is, hogy megtevesztő jelentéseket küldenek a falusi halóságok a tanfelügyelőségnek a községi kulturáról: az iskola ártól.

A véges emberi szem e fírad ezen a fíradó kultúrán és órást keres, ahol megpihenhet a rabban tekintet, a lemondásokba cüggő lélek. Kintat keres a magyar falunk kulturálatlansági leírásából. Kint pedig egy van. Államot kell minden iskolát. Az államnak egyformán gondja van minden iskola ára és

minden emberpalántára. És a tanító is nyugodtabb lehet a fizetést és nyugdíjat illetően. És bizonyos az is, hogy nem kell majd a tanítónak könyörgenie, hogy csináltassa meg a képviselő testület a másodszó, dúdező iskolát, mert most van pénze az iskola-alapnak s nem kell ettől tartani, hogy az iskola renováltatás és karbantartás gondját az ő nyakába akarják lőcsőzni. A falusi kulturális kiengesztelődése megnyugtatólag hat a lépett emberi idegekre az a szizifuszi erőfeszítés, ahogy a kulturális miniszter akar erőlyes kizel rendet teremteni az új nán felállított állami iskolák (ömegével az ingyenes magyar népoktatási dzsungelben. (sz. a)

A városi közig. bizottság is sérelmezi a vasut-közlekedési anomáliákat.

A városi közigazgatási bizottsági ülésén Baku Gyula főispán elnökölt s azon a választott bizottsági tagok közül csak Sereky Károly, Czernay Imre, dr. Monostori Gyula és Müller József vettek részt.

Köln vélemény.

Dr. Puskás Dezső h. polgármester körhírázópolási ügyeket és az I. fokú iparhatóság által hozott tejhamisítási ítéleti felekezéseket referált. Körmeny Péter vármegyei gazdasági főfelügyelő azt kívánta, hogy a másodszó és harmadszó teltlen ért tejhamisítók ne pénzbüntetéssel sújtsa a közigazgatás rendszert bírja, hanem elzárással. E felett azután kis vita indult meg, amelynek végzetével szavazásra tette fel az elnök a kérdést. A bizottság a hivatalos javaslatot fogadta el, mire Körmeny gazd. főfelügyelő bejelentette, hogy felfolyamodással él ez ellen, mivel őt költik a földművelésügyi miniszter utasításai.

Vasutközlekedési problémák a bizottság előtt

Dr. Puskás h. polgármester jelentette, hogy a pácsi üzletvezetőség átiratban közölte a közigazgatási bizottsággal, hogy a kérelmezett menetrendváltoztatásokat nincs módjában teljesíteni, csak a Garáról 18 óra 50 perckor érkező vonatonál tudja figyelembe venni a menetrendváltoztatási kívánalmakat.

Baku Gyula főispán adta meg a kiváltó világoztatókat. Ezért a vasuti közlekedés terén minden úgy marad, amint volt. A szabadkai vonathoz nincs kapcsolata, de még az ugynevezett cürkés vonathoz sem. Pedig csak 15 perc differenciáról van szó. A vasut avval érvelt, ha Halasról a bajai vonat később indulna, akkor az ellenvonattal nem Mélykúton, hanem csak Bácsalmáson találkoznának.

Ezután felolvasták az üzletvezetőség átiratát.

A vitában Baku főispán, Vojnics Ferenc polgármester, Körmeny Péter, Brósztyel Gyula és mások vettek részt. A polgármester szerint az fontosabb, hogy a Bajáról kiinduló vonat elérje a szabadkai gyorsvonatot, mert fontosabb a budapesti reláció, mint a visszajövetel. A főispán utalt arra, hogy a megyei közgyűlés legutolsó üléséből ez ügyben feliratot intézett a kereskedelmi miniszterhez, proponálja, hogy ugyanezt tegye most meg a városi közigazgatási bizottság is. Ugy tudja, hogy a féli menetrend már készen van, okt. 15 én lép életbe s abban sem eliminálták ezeket a közlekedési anomáliákat.

Dr. Monostori Gyula: A megyét ez az ügy most már úgy sem érdekli, mert lesz luxusautója.

Baku Gyula: Mi nem tehetünk mást, minthogy nem nyugszunk bele ebbe az ügybe. A Máv. te-

gye lehetővé, hogy Szabadkáról bejöhessenek Bajára és szüntessék meg azt a mizériát is, hogy a vonat éjjel csak Bácsalmásig közlekedik. Ajánlotta a főispán azt is a feliratot kiold, hogy a Máv. állomásfőnökkel is lépjenek érintkezésbe, hogy szakaszosan indokolják meg a menetrendi változtatást, de nem szabad abbahegyeni ezt a mozgalmat.

Bencze Béla államépítészeti műszaki tanácsos jelentette, hogy az Erzsébet királyné utnak a Damjanich utcától a város házáig terjedő szakaszának fejköveit, illetve kisköbörkolattal való építését befejezték.

A baja-bácsbokodi út vármegyei szakasza elkészült. A városi szakasz építése folyamatban van. A hangereítés egy km. hosszban befejezést nyert, a kő és kavicsanyagot mintegy 5 km-es hosszban a helyszíntre kifuvarezták. A baja-szegedi államosítandó köztut Talaháza és Mélykút közti szakasza, továbbá a baja-hercegszántói államosítandó köztut Bálmonostor és Nagybaracska közti szakasza építésének biztosítására a versenytárgyalást október 22. és 24-én tartják meg az államépítészeti hivatalban. A baja-bátaszéki út építésére vonatkozó közigazgatási helyszíni bejárat október 11-én tartották meg, a tolnamegyei szakaszon a képiája építést megelőző földmunka a közeijövőben megkezdődik.

Aki vette már — az tudja, hogy a legjobb cipőket Fischer Pál-nál kapja! Ön is meggyőződik erről!

Építőmesterek és építetők figyelmébe!

Szabadalmazott Terrenol-pala a világ legjobb tetőfedőanyaga

fagyálló, tűzálló, vízhatlan állandó raktár és egyedárusítóhely

POLLÁK JÓZSEF butorgyárosnál, BAJA.

Városi iroda: Kossuth ucca 23. Fotelep: Budapesti út 4.
Telefon számok: 184, 235 és 164.

NYILTTÉR.
E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Felhívás.
Özv. Schmidt Józsefné cipő üzletét átveszem. Fe hívom nevezett cég hitelezőit, hogy követeléseiket 1927. október hó 18-áig vévelenül jelentsék be.
Baja, 1927. október hó 12.
Nemetz Gyula

Itt az alkalom, hogy mindenki perészesedő szalmazakjait eladassa és helyébe cserélt **16 pengőért célsodrony ágybetétet** rendelhesen nálunk, mely olcsó és tartós, szag és feregmentes, ennel fogva egészséges. Az ágy betéteknek beállításán után gyorsan és pontosan szállítják a kezű ők
Ut: y Pál Fiai
Telefon 280. Erzsébet kir u 38.

Mátyás király tér 8. számú emeletes házban emeleti **erkélyes lakás**
3 uccai szoba, előszoba, fürdőszoba összes mellékhelyiségekkel november 1-ére való bérbeadásra **azonnal bérbeadó.** — Ugyanítt a Corvin-nyomda jelenlegi uccai helyiségei (a nyomdának az új udvari helyiségbe való költözése folytán) 2 egybenyitó **tágas üzemhelyiség** a hozzátartozó, jelenleg nyomdai ir. da és három kisebb, ugyancsak a nyomdához tartozó helyiség **bérbeadó.** Továbbá bérbeadó egy újonnan épített 8 méter hosszú 5 méter széles **raktárhelyiség** felette 14 méter hosszú padlással. — Bővebb felvilágosítást ad a **Corvin-nyomda,** vagy a tulajdonos **Herskovics Izidor** Nagybaracska. Telefon 7. szám.

Tégla legolcsóbban
Rosenthal Samu és Fiai Mohács, Délmagyarország legnagyobb téglagyáranak a bácskai egyedárusítójánál
Pollák József fatereskedőnél kapható.

Egy négy polgárit végzett gépirásban jártas leány irodai alkalmazást keres. Cim a kiadóhivatalban.

Oktober 10-től okt. 17-ig reggel 10 óráig
Dr. Makray László és Gyarmati Emil gyógyszerész patikája tart **éjjeli szolgálatot.** Az ügyeltes gyógyszerészár vasárnap délután is nyitva áll a közönség rendelkezésére.

„KÜHNE“ mezőgazdasági gépek, Austin traktorok, sportcikkek és tornaszerek nagy raktára
Baja, Erzsébet királyné ucca 43. szám.
Tulajdonos: **FULLÉR ISTVÁN.** Telefon 218

Schön és Bajai szénnagykereskedők

BAJA Irod: Haynald ucca 13. Telefon 26. — D. G. T. Pécsi kőszénbányák képviselője.
Szerzesse be már most még olcsóbb áron téli fűtőanyag szükségletét! Kérje mindenütt az általunk képviselt **„Bécsi gázyári diókokszot“** és Myslovitz vagy Max I.-a porosz szobafűtőszemeket.
Transzító raktár Baja-Dunaparton.):-:-:(Saját teherautó.
(Nyomtatott a Corvin-nyomda gyűjteményében Baján. (Fodor Károly.)

Fűszerberendezést keresek megvételre
Cim a kiadóhivatalban

Cement, cserép, kátránypapír, deszka és épületfa olcsó áron nagy választékban
POLLÁK fatereskedésben

Fiatal joghallgató ügyvédi irodában, esetleg más irodában is, **foglalkozást keres.**
Cim a kiadóban.

Fűszer és csemege kereskedésünkbe szakképzett törekvő, fiatal **segédet felvesszünk.**
BOROS ÉS GROSZ.

Őszi vetéseknél használandó **SZUPERFOSZFÁT**
MŰTRÁGYA
raktárról (Árpad ucca) kicsinyben is kapható
HUBER KÁROLY
gyári képviselőnél, BAJA, Szt. Antal ucca 85. szám alatt.

Wolfner
világhírű gépszijgyár
kizárólagos képviseletét Bácsbodrog vármegyére átvettem.
Raktáron tartok és azonnal szállíthatok minden méretű gépsziját. Ipari telepek és malmok figyelmébe ajánlom ezen gyár „AERO“ gépsziját, mely minden teherviselésre megfelel. Eredeti „DUFOIR“ szitaszövetek minden méretben szintén raktáron.
Salamon Sándor
gépgyáros, gép- és műszaki kereskedő, Baja.
Telefon 157.

Villamos világítási és erőátviteli
berendezéseket legolcsóbban, szakszerű és izléses kivitelben készíti
Bohner és Társai
Natóságilag engedélyezett elektrotechnikai vállalata
Baja, Erzsébet kir. u 6. — Telefon: 256.
Csillárokgyári raktára.
Megtékinthető vételkényszer nélkül. — A költségvetés, szakszerű felvilágosítások díjtalanok.

dezeszt
vételre
atalban.
emege
szakképzett
atal
vesszünk.
ROSZ.
K
gyermek
tar 8.
an emeleti
akás
fűrdőszoba
november
azonnal
a Corvin-
helyiségei (a
helyiségbe
egybenyitó
helyiség
nyomdai iroda
zak a nyom-
berbeadó.
nonan épített
ter széles
ség
padlással.
st ad a
a tulajdonos
izidor
7. szám.
lom!
IR“
6 kályha
o évi ga-
gkellome-
golsébbi
24
óram át
és fatű-
phák. Ve-
az érintett in-
t.-c. 107. és
ben készpénz
legjobbét igé-
tén becsáron
adalmi.
Amennyiben
ingóságokat
foglaltatták és
jogot nyartak
az 1881. évi
telmében ez
deltetik.
Kelt B-ja,
ber hó 21. m
ai napon
háztartási
évi záró-
kimutatá-
adts.
ellen a
endület 9.
a város
jlandó fel-
lósági bi-
október hó
nyalésébbi.
ester.